

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Житомирський національний
агроекологічний університет (Україна)
Гнезінська вища школа
«Міленіум» (Польща)
Інститут управління глобальним
партнерством (Польща-США)

Матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції
молодих вчених, аспірантів, студентів

“МЕНЕДЖМЕНТ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ
ЕКОНОМІКИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА
ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ”

05 грудня 2019 року
м. Житомир

УДК: 338.43

М 34

Рекомендовано до друку рішенням ради ННІ економіки та агробізнесу Житомирсько-національного агроєкологічного університету, протокол № 5 від 16 грудня 2019 р.

Редакційна колегія:

- Скидан Олег** д. е. н., професор, Житомирський національний агроєкологічний університет
- Хуберт Палюх** д.е.н., професор ГВШ Міленіум, Ректор Гнезнінської вищої школи «Міленіум» (Польща) (dr Hubert Paluch, prof. GSW Milenium, Rektor GSW Milenium)
- Пітер Одракєвіч** д.е.н., директор Інституту управління глобальним партнерством (Польща - США) (dr Peter Odrakiewicz, Director Global Partnership Management Institute)
- Анна Кноцінська** д.п.н., декан факультету суспільних наук Гнезнінської Вищої школи «Міленіум» (Польща) (dr Anna Knocińska Dziekan Wydziału Nauk Społecznych GSW Milenium)
- Кравчук Ірина Копитова Ірина Присяжнюк Оксана Місевич Микола** д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування ім. М.П. Поліщука ЖНАЕУ
к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування ім. М.П. Поліщука ЖНАЕУ
к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування ім. М.П. Поліщука ЖНАЕУ
к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування ім. М.П. Поліщука ЖНАЕУ

Менеджмент в аграрному секторі економіки: теорія та практика ефективного розвитку. Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів, студентів (м. Житомир, 05 грудня 2019 року). – Житомир: Вид-во «Житомирський національний агроєкологічний університет», 2019 . 534 с.

У збірнику представлені матеріали V міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів, студентів «Менеджмент в аграрному секторі економіки: теорія та практика ефективного розвитку». Висвітлено результати наукових досліджень та практичний досвід щодо вирішення актуальних проблем ефективного управління розвитком аграрного сектору економіки України. Відповідальність за зміст та точність викладених у збірнику матеріалів несуть автори.

УДК: 338.43

М 34

ЗМІСТ

Leszek Bodus, Peter Odrakiewicz, Mykola Orlykovskiy ROLA REKLAMY SPOŁECZNEJ W ZARZĄDZANIU BEZPIECZEŃSTWEM PUBLICZNYM W POLSCE NA PRZYKŁADZIE GMINY MIEŚCISKO.....	16
Karolina Wachel, Peter Odrakiewicz, Mykola Orlykovskiy „OUTSOURCING ZARZĄDZANIA NALEŻNOŚCIAMI I JEGO PROBLEMY W PROCESIE WCZESNEGO ODZYSKIWANIA ZADŁUŻENIA PRZEZ KLIENTA NA PRZYKŁADZIE ASIRANS SP. Z O.O. SP.K.”.....	26
Макуха О. В. ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ЕФІРООЛІЙНИХ КУЛЬТУР В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.....	42
Бородіна О. А. ПРОДОВОЛЬЧИЙ БАЛАНС ЯК ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ АПК	46
O. Chaikin, T. Usiuk INCLUSIVE GROWTH AND WEALTH DEVELOPMENT INDICATION.....	51
Присяжнюк О. Ф., Холімончук О. І. НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУР УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	58
Копитова І. В., Прінци О. М. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я (НА МАТЕРІАЛАХ ТОВ “МАЛІКС-МЕД”.....	62

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ЕФІРООЛІЙНИХ КУЛЬТУР В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

О. В. Макуха, к.с-г. н., доцент,
ДВНЗ “Херсонський державний аграрний університет”

Фенхель звичайний *Foeniculum vulgare Mill.*, коріандр посівний *Coriandrum sativum L.* належать до групи ефіроолійних культур, які вирощують з метою одержання ефірної олії.

Ефірна олія – рідина, до складу якої входять леткі речовини зі специфічним запахом: терпени, альдегіди, спирти, кетони та ін. Ефірна олія та її складові використовуються надзвичайно різноманітно: у медицині, ветеринарії, парфумерно-косметичній, лакофарбовій промисловості, лікеро-горілчаному, кондитерському, хлібобулочному, консервному виробництві, в оптиці, виробництві точних приладів [4, с. 97].

Фенхель звичайний завдяки високому вмісту анетолу, коріандр посівний – ліналоолу високо котуються на ринку ефірних рослин. Ефірна олія та її окремі компоненти – незамінна сировина для виробництва парфумів, мила, лікарських препаратів та ін. [2, с. 628].

На сучасному етапі дуже обмежений асортимент ефірних олій, що виробляються в Україні, не задовольняє потреб вітчизняної ефіроолійної та парфумерно-косметичної промисловості. Попит на олії з високим вмістом окремих компонентів зростає з кожним роком, на придбання їх за кордоном витрачаються значні кошти [5, с. 71].

Крім того, ефіроолійні рослини вирощують як лікарські, декоративні, медоносні, пряносмакові, овочеві.

Популярність фенхелю звичайного та коріандру посівного у світі зростає, основними країнами-виробниками є Індія, Росія, Мексика, Іран, Китай, Пакистан, Аргентина, Індонезія [1, с. 29].

В останні роки в Україні у зв'язку з розвитком різних галузей промисловості, виробництвом фармацевтичних препаратів, парфумерно-косметичних засобів, зростанням

популярності прянощів та спецій спостерігається значний попит на сировину, необхідність розширення посівних площ ефіроолійних культур.

Результати досліджень доводять можливість успішного вирощування в неполивних умовах півдня України цінних ефіроолійних культур значного потенціалу прибутковості та широкого спектру напрямів використання – фенхелю звичайного, коріандру посівного [3, с. 11].

Впровадження фенхелю звичайного та коріандру посівного до сівозмін півдня України неможливе без аналізу економічних аспектів їх вирощування. До завдань досліджень входило визначення основних економічних переваг, перспектив, а також можливих ризиків при вирощуванні вищевказаних культур на півдні України.

Завдяки високим реалізаційним цінам величина прибутку з гектару посівів фенхелю і коріандру та рівень рентабельності на порядок вищі, ніж при вирощуванні традиційних польових культур, що дозволяє більш ефективно використовувати виробничі площі, суттєво підвищити віддачу вкладених грошових та матеріальних ресурсів. Рівень рентабельності при вирощуванні даних культур у господарствах складає 100-150% і більше.

Економічна ефективність вирощування фенхелю та коріандру пов'язана з такими факторами: постійний дефіцит сировини в результаті незначних обсягів її виробництва, локального розміщення посівних площ; стабільний попит на внутрішньому та зовнішньому ринку, можливість експорту продукції до країн Європи та Азії; можливість охопити одночасно декілька сегментів ринку, звести до мінімуму можливі ризики за рахунок багатоцільового використання насіння в якості сировини для різних галузей промисловості; популярність продукції з компонентів природного походження на противагу штучно синтезованам.

Технологія вирощування фенхелю звичайного та коріандру посівного не потребує додаткових витрат, є загальноприйнятою в агротехнічному відношенні. Посіви

розміщують у польовій сівозміні, використовують серійну техніку, добрива застосовують диференційовано з урахуванням вмісту елементів живлення в ґрунті та їх виносу культурою.

Для успішного впровадження в господарствах регіону високоприбуткових, але поки малопоширених культур, фенхелю звичайного та коріандру посівного, необхідно починати вирощування з невеликих площ, поступово збільшуючи обсяги виробництва та розширюючи перелік культур, проводити наукові дослідження з удосконалення елементів технології їх вирощування з метою підвищення продуктивності посівів та якості врожаю, а отже, і економічної ефективності виробництва. Господарствам необхідно завчасно укласти угоди з переробними підприємствами, розробляти маркетингову стратегію реалізації продукції.

При вирощуванні фенхелю звичайного та коріандру посівного за екологічно безпечними технологіями виробництво продукції з маркою “organic” є перспективним для підвищення показників економічної ефективності. Господарствам доцільно проводити хроматографічний аналіз компонентного складу ефірної олії для підтвердження якості виробленої сировини та захисту від фальсифікації, що підвищить конкурентоспроможність і цінність виробленої продукції для постійних та потенційних покупців.

Отже, вирощування фенхелю звичайного та коріандру посівного є перспективним, економічно ефективним напрямом виробничої діяльності аграрних підприємств, особливо фермерських господарств. Вирощування даних культур дозволить забезпечити сировиною вітчизняну переробну промисловість, успішно експортувати продукцію на світовий ринок, особливо в країни Азії та Європи, де її популярність постійно зростає.

Список використаної літератури

1. Bown D. Encyclopedia of herbs & their uses. London: Dorling Kindersley Limited, 1995. P. 22–383.

2. Лихочвор В. В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. С. 626–628.

3. Макуха О. В. Агроклиматическое обоснование возделывания фенхеля обыкновенного в засушливых условиях юга Украины. *Вестник Прикаспия*. 2015. № 4 (11). С. 11–15, 53.

4. Фурсова Г. К., Фурсов Д. І., Сергеев В. В. Рослинництво. Технічні та кормові культури. Харків: ТО Ексклюзив, 2008. С. 97–98.

5. Эфирномасличные и лекарственные растения, интродуцированные в Херсонской области (эколого-биологические особенности и хозяйственно-ценные признаки) / Работягов В. Д., Свиденко Л. В., Деревянко В. Н., Бойко М. Ф. Херсон: Айлант, 2003. С. 50–82, 190–191.